

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Conceptnota 'Plan kinderopvang 2025-2029'

Deze conceptnota focust op de uitbreiding van de kinderopvang en het realiseren van de randvoorwaarden om die plaatsen te creëren en uit te baten. De uitgangspunten voor de verdeling van de middelen zijn omvat in het Vlaams regeerakkoord en in de beleidsnota.

1. UITBREIDING EN OMSCHAKELING

Het Regeerakkoord stelt:

"De Vlaamse Regering blijft verder investeren in kwalitatieve, flexibele en betaalbare kinderopvang, waarbij het creëren van extra plaatsen een absolute prioriteit is. We zorgen daarbij voor een goede regionale spreiding op basis van de nood aan kinderopvang en stimuleren verschillende types, organisatievormen en inrichters van opvang, waaruit ouders vrij kunnen kiezen."

We voorzien in uitvoering hiervan middelen om in deze legislatuur een uitbreiding met 6.000 bijkomende IKT-plaatsen (T2) en 4.000 bijkomende plaatsen met basissubsidie (T1) te realiseren. Het gaat zowel om groepsopvang als om gezinsopvang. De verhouding (6000/4000) laat toe om een maximaal aantal inkomensgerelateerde en dus betaalbare plaatsen te creëren met goede arbeidsomstandigheden, binnen het afgesproken uitbreidingsbudget voor deze legislatuur.

We voorzien ook maatregelen die de gezinsopvang toekomstbestendig maken, zodat verschillende organisatievormen blijven bestaan.

1.1 Nieuwe kinderopvangplaatsen: 6.000 nieuwe plaatsen met de subsidie voor inkomenstarief (trap 2)

De uitbreiding wordt als volgt voorzien:

- 75% of 4.500 plaatsen worden toegekend op basis van een **meerjarenoproep** inclusief voorafnames voor de grootsteden Brussel (450), Gent (225) en Antwerpen (675) cf. vorig uitbreidingsbeleid. De resterende plaatsen (3.150) worden verdeeld op basis van objectieve parameters zoals verder worden toegelicht.
- Voor 10% of 600 plaatsen voorzien we een programmatie op basis van data van de **lokale loketten**.
- 5% of 300 plaatsen worden voorzien voor **acute noodsituaties**.

- 10% of 600 plaatsen worden gereserveerd voor **innovatieve projecten**. Hier zal een afzonderlijke oproep worden georganiseerd in het najaar van 2025.

Dit geeft volgend samenvattend overzicht:

Meerjarenprogrammatie 75%	Voorafname Brussel	450
	Voorafname Gent	225
	Voorafname Antwerpen	675
	Programmatie objectieve criteria	3.150
Data lokale loketten 10%		600
Acute noodsituaties 5%		300
Innovatie 10%		600
Totaal nieuwe plaatsen met inkomstentarium (trap 2)		6.000

Meerjarenprogrammatie 75%

a) Principe en timing

Er wordt een oproep gedaan voor de hele legislatuur aan het begin van deze legislatuur. Zo laten we voldoende tijd voor gemeentebesturen om hun criteria voor advies te bepalen en te communiceren als ook voor de organisatoren om hun aanvragen in te dienen. Dat levert volgend tijdsvenster op:

Februari – maart '25	- Inschatten potentiële nood per gemeente en verdeling van de 75% en op punt stellen van het beslissingskader. - Opmaak adviesformulier voor advies lokale besturen en handleiding. - Eerste infosessies in de “Sterkgezien” sessies voor lokale besturen georganiseerd door VVSG en Opgroeien. - Overleg met de grootsteden.
April 2025	- Opmaak MB - Communicatie over aantal plaatsen per gemeente - Lokale besturen stellen adviescriteria op. - Organisatoren bereiden aanvragen voor.
Mei 2025	- Formele oproep (publicatie).
Juni – september '25	- Aanvragen worden geregistreerd.
September 2025	- Behandeling van de aanvragen - Adviezen van lokale besturen
December 2025	- Subsidiebelofte

Op deze manier:

- Wordt een duidelijker investeringskader gerealiseerd voor organisatoren die denken aan uitbreidingen/nieuwe locatie op Trap 2 of ondernemers die in Trap 1 willen investeren (en dus zicht willen op waar investeren in Trap 1 nodig is).
- Verhogen we de kans op nieuwe locaties en een betere spreiding aanbod.
- Geven we alle betrokkenen (gemeenten, ouders, ...) zicht op toekomstige uitbreidingen.
- Versterken we de lokale regio's.
- Voeren we een administratieve vereenvoudiging door voor overheid en organisatoren.
- Maken we de afstemming met infrastructuursubsidies vanuit VIPA mogelijk.

We voorzien in 2027 een evaluatie.

b) Voorafname grootsteden

De voorafnames blijven procentueel ongewijzigd ten opzichte van de vorige legislatuur:

- Antwerpen 15% = 675 plaatsen
- Brussel: 10% = 450 plaatsen
- Gent: 5% = 225 plaatsen

De bestaande convenanten met de grootsteden worden geëvalueerd en desgevallend bijgestuurd in functie van de inspanningsverbintenis om met de bijkomende middelen nieuwe plaatsen te prefinancieren. Voor wat de convenant met de VGC betreft, zal de Vlaamse minister bevoegd voor Brussel mee instaan voor de evaluatie en bijsturing, net zoals voor de opmaak van een mogelijke nieuwe convenant.

c) Programmatie objectieve criteria

De Vlaamse Regering investeert in extra subsidies voor plaatsen met inkomenstarief (T2) in regio's waar het tekort aan kinderopvang het grootst is.

Momenteel zijn er geen exacte cijfers beschikbaar over de werkelijke vraag naar kinderopvang in alle Vlaamse gemeenten. Daarom maakt Opgroeien een inschatting van de potentiële opvangnood in het Vlaamse Gewest (met uitzondering van de grootsteden). De 3.150 resterende plaatsen worden over alle andere Vlaamse steden en gemeenten verdeeld op basis van deze nood.

De potentiële nood wordt bepaald door het bestaande aanbod aan opvangplaatsen af te zetten tegenover de potentiële vraag. Voor de spoedige voortgang worden dezelfde parameters gebruikt als bij vorige uitbreidingsrondes:

We wijzigen het betreffende besluit van de Vlaamse regering voor de volgende oproep waarbij het criterium werkzoekenden wordt vervangen door het criterium van werken of een werkgerichte opleiding.

Het bestaande aanbod wordt als volgt in rekening gebracht:

- Aantal vergunde en opgestarte opvangplaatsen per gemeente op 20 december 2024.
- Aantal plaatsen uit toegekende subsidiebelofte: nieuwe plaatsen plus uitbreidingen.

Gemeenten waar het **aanbod minder dan 70% van de potentiële vraag** bedraagt, werden verder meegenomen. Gemeenten met een aanbod boven 70%, komen nu niet verder aan bod in deze ronde.

Met deze gegevens berekenen we op hoe veel plaatsen elke gemeente recht heeft, waarbij we telkens uitgaan van een minimale uitbreiding van 14 plaatsen per gemeente om duurzame uitbreidingen mogelijk te maken. We vertrekken immers van een kind-begeleider-ratio van 7/1. Dat betekent dat twee kleine leefgroepen van elk 7 kinderen of één grotere leefgroep van 14 kinderen de kleinste leefbare entiteit is. Gemeenten die niet aan 14 plaatsen komen, werden gegroepeerd binnen hun eerstelijnszone. Gemeenten met de hoogste nood (en een verhouding aanbod/vraag lager dan 70%) in die eerstelijnszone kregen telkens 14 plaatsen toegekend. Het lokale bestuur adviseert over de inzet van deze plaatsen in groepsopvang of gezinsopvang. Het resultaat van deze methodologie en de voorziene programmatie werd toegevoegd als bijlage 1 bij deze conceptnota.

Het lokaal bestuur wordt gesensibiliseerd om binnen de stad of gemeente prioriteit te geven aan de creatie van kindplaatsen in die wijken of deelgemeenten waar de nood het hoogste is, en dus waar de vraag het aanbod overtreft en waar de blinde vlekken zijn binnen de gemeente.

Tijdspad: Oproep in 2025, realisatie in 2026 - 2029. We voorzien in 2027 een tussentijdse evaluatie over de stand van zaken van de uitrol van deze meerjarenuitbreiding.

Data lokale loketten 10%

In sommige steden en gemeenten kan een grotere, onbeantwoorde vraag zijn die niet uit de hierboven beschreven methodologie blijkt. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer er veel vragen zijn vanuit omliggende gemeenten, wanneer een stad een centrumfunctie vervult en gezinnen hun kinderen in de nabijheid van het werk willen laten opvangen.

Wanneer dit blijkt uit de data van het lokale loket, dan kunnen hiervoor extra plaatsen toegewezen worden. Om dit op een objectieve manier te doen, is het wenselijk dat onzuiverheden uit de data van de lokale loketten (bv. dubbele aanvragen als ouders in meerdere gemeenten een plaats aanvragen) zo minimaal mogelijk gehouden worden. Daarvoor wordt de digitalisering van de lokale loketten bestudeerd. Momenteel zijn er nog technische, juridische en budgettaire onduidelijkheden. Na afronden van deze exploratie kunnen deze plekken bijkomend gerealiseerd worden.

Tijdspad: Oproep begin 2027, realisatie in 2027, 2028 en 2029.

Acute noodsituaties en vervangcapaciteit 5%

Het Regeerakkoord stelt:

“We verankeren de regeling van vervangcapaciteit wanneer een kinderopvanginitiatief plots sluit, zodat de opvangplaatsen in de regio behouden kunnen blijven.”

Het Raadgevend Comité adviseert om 5% plaatsen te voorzien voor individuele acute noodsituaties. Dit is het geval wanneer een gezin een acute opvangnood heeft en een organisator de mogelijkheid heeft om een extra plaats te creëren. In dit geval kan beroep gedaan worden op deze voorziene capaciteit en vergoeding. Het gaat hier dus niet om duurzame plaatsen. De 300 plaatsen zullen ook gebruikt worden voor tijdelijke vervangcapaciteit dat we structureel en regelgevend verankeren.

Tijdspad: permanent.

Innovatieve projecten 10%

Het Regeerakkoord stelt:

“We streven ernaar om voor elk kind een plaats te voorzien in de kinderopvang. Zolang dat niet het geval is, behouden we de voorrang voor kinderopvang voor ouders die werken of een werkgerichte opleiding volgen en zorgen we ervoor dat de kinderopvang – door flexibele openingstijden of door het integreren van kinderopvanglocaties in scholen of op bedrijventerreinen – voldoet aan de noden van die werkende ouders. Initiatieven van bedrijven om kwaliteitsvolle kinderopvang te voorzien voor hun werknemers blijven we verder ondersteunen en aanmoedigen. Ook inclusieve kinderopvang voor kinderen met een beperking blijven we ondersteunen.”

We voorzien in het najaar 2025 een oproep voor het toekennen van plaatsen met de subsidie voor inkomenstarief (trap 2) aan innovatieve projecten. Initiatieven van bedrijven om kwaliteitsvolle kinderopvang te voorzien voor hun werknemers moedigen we op deze manier verder aan. Andere voorbeelden zijn onder andere kinderopvang i.s.m. VDAB, combinaties van crèches met scholen en woonzorgcentra, flexibele kinderopvang of inclusieve kinderopvang.

Tijdspad:

- Reglementair kader en oproep via apart BVR: najaar 2025.
- Toewijzing juni 2026.
- Realisatie 2026-2029.

1.2 4.000 nieuwe plaatsen met de basissubsidie (trap 1)

Ook plaatsen met een vrije prijs blijven we ondersteunen. We voorzien middelen voor 4.000 nieuwe plaatsen met de basissubsidie zodat iedere starter met vrije prijs ook die basissubsidie kan aanvragen. We voorzien een voorafname van 10% voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. We evalueren dit in 2027.

Tijdspad: 2025-2029 (open oproep). We voorzien een tussentijdse evaluatie in 2027.

1.3 Omschakeling van bestaande kinderopvangplaatsen met basissubsidie (trap 1) naar de subsidie voor inkomenstarief (trap 2) en zonder subsidie (trap 0) naar basissubsidie (trap 1)

We voorzien de middelen opdat 4000 plaatsen kunnen opgeschaald worden, in een 60/40 verhouding: 2400 plaatsen van Trap 1 (basissubsidie met vrije prijs) naar Trap 2 (inkomensgerelateerd) en 1600 van Trap 0 (zonder subsidie) naar Trap 1 (basissubsidie), mits ze aan de voorwaarden voldoen. Indien één van beide budgetten onderbenut wordt, dat verschuift dit naar het andere.

We voorzien een voorafname van 10% voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. We evalueren dit in 2027.

Tijdspad: 2025-2029. We voorzien in 2027 een tussentijdse evaluatie over de stand van zaken van de omschakeling.

2. VERSTERKING GEZINSOPVANG

Het Regeerakkoord stelt:

“We maken het beroep van onthaalouders aantrekkelijker door het een duidelijk statuut met gepaste verloning te geven. Daarvoor wordt het werknemersstatuut voor aangesloten onthaalouders geoptimaliseerd en ijveren we dat het sui generis-statuuut op federaal niveau uitdooft. We waken erover dat onthaalouders niet geïsoleerd werken. De diensten voor onthaalouders enten we niet langer op de zorgregio's.”

Daartoe nemen we volgende maatregelen:

2.1 Omschakeling van samenwerkende onthaalouders naar reguliere groepsopvang trap 2

Samenwerkende onthaalouders hebben momenteel een vergunning voor groepsopvang maar worden gesubsidieerd als gezinsopvang en zijn tewerkgesteld in het sui generis statuut. In het Subsidiebesluit¹ is voorzien dat deze opvangvorm stopt te bestaan en moet omschakelen naar reguliere groepsopvang trap 2 vanaf 1 april 2026.

Voor deze legislatuur voorzien we de vrijwillige omschakeling naar 3.000 T2 plaatsen groepsopvang. Aan gemiddeld 14 plaatsen per locatie, zou het aldus gaan om 214 locaties. We voorzien daarnaast regelgevend een groeistop, zodat nieuwe locaties in deze opvangvorm niet meer mogelijk zijn (en de budgetimpact niet verder groeit). De omschakeling is een complex en delicaat proces, onder meer omwille van mogelijke problemen met infrastructuur e.d. Daarom starten we dit op basis van vrijwilligheid op en evalueren we de stand van zaken in 2027. Indien minder dan 214 locaties overstappen, evalueren we hoe het restbudget ten behoeve van deze sector ingezet kan worden.

We wijzigen daartoe het Subsidiebesluit, zodat de overgang naar de subsidie groepsopvang T2 niet op één datum voor de gehele groep moet gebeuren, maar doorlopend tot in de volgende legislatuur.

Tijdspad: 2025-2029 en evaluatie in 2027.

2.2 Werknemersstatuut voor de aangesloten onthaalouders

We doven het sui generis statuut verder uit en ontwikkelen hiervoor, samen met de federale overheid, een globaal plan. Vanaf 2026 laten we geen nieuwe, startende onthaalouders in deze opvangvorm meer toe en starten zij onmiddellijk in het specifieke werknemersstatuut. Rekening houdende met 250 starters per jaar en een gemiddelde, wekelijkse arbeidstijd van 90% per onthaalouder worden 225 VTE per jaar extra voorzien of 900 VTE deze legislatuur. De mogelijkheid voor bestaande onthaalouders om vrijwillig over te gaan naar het werknemersstatuut op basis van vrij budget, blijft behouden.

Tijdspad: 2025-2029 (open oproep).

2.3 Omkadering

Het Regeerakkoord zegt dat we erover waken dat onthaalouders niet geïsoleerd werken. Daarom vragen we dat nieuwe onthaalouders voor hun pedagogische ondersteuning aansluiten bij een erkende organisator gezinsopvang, ongeacht hun statuut.

Tijdspad: Aanpassing BVR in 2026, zonder dat het zelfstandigenstatuut verloren gaat

2.4 Gebiedsomschrijving van de organisatoren gezinsopvang

Er zijn sinds de inwerkingtreding van het decreet kinderopvang van baby's en peuters meer stoppende dan startende onthaalouders, mede door de veroudering van de actuele populatie onthaalouders. Wanneer een organisator die in meerdere gebieden actief is, in één gebied een onthaalouder verliest en een kandidaat vindt in een ander gebied, dan kan die niet zomaar aangesloten worden, wanneer de programmatie daar geen nieuwe onthaalouders voorziet. Omdat elke plaats telt en nodig is,

¹ Besluit van de Vlaamse Regering houdende de subsidies en de eraan gekoppelde voorwaarden voor de realisatie van specifieke dienstverlening door gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters (citeeropschrift: "Subsidiebesluit van 22 november 2013").

breiden we de gebiedsomschrijvingen van de organisatoren gezinsopvang uit vanaf 2027. Dat zal het voor hen makkelijker maken om nieuwe onthaalouders aan te sluiten.

Tijdspad: vanaf 1/1/2027.

3. VERSTERKING OPGROEIEN EN ZORGINSPECTIE

Het Regeerakkoord stelt:

“Alle aanbieders van kinderopvang worden onderworpen aan dezelfde kwaliteitscontrole. (...). Kinderopvanginitiatieven moeten veilig en kwalitatief zijn. Daarvoor zijn sectorspecifieke inspecties nodig en een individuele opvolging op maat van die specifieke opvang. De focus bij inspecties is de reële omgang met de kinderen. Het doel is dat initiatieven ook vertrouwen kunnen putten uit opvolging.”

“Iedere kinderopvang kan gebruik maken van hetzelfde ondersteuningsaanbod dat aansluit bij inspecties of op afroep.”

De voorziene uitbreiding in aantal kinderopvanglocaties zet extra druk op de slagkracht van Opgroeien en de Zorginspectie om individuele opvolging op maat van de specifieke opvang te realiseren.

Voor Opgroeien gaat het over extra klantenbeheerders kinderopvang (klantenbeheer, procesbeheer) en ondersteunende diensten (HR, IT, data, ...). Voor 10.000 extra plaatsen of (bij benadering) 555 nieuwe locaties en rekening houdende met 125 locaties per VTE (B1), vergt dit een uitbreiding van 4,5 VTE B1 en 1 VTE leidinggevende A1.

Voor de Zorginspectie wordt voor 10.000 extra plaatsen gerekend op 9,61 extra inspecteurs. Inzake basisinspecties worden twee inspectiebezoeken per 3 jaar per locatie voorzien. Voor 555 locaties (zie supra) komt dit neer 370 extra inspectiebezoeken per jaar. Rekening houdende met 60 inspectiebezoeken per jaar per VTE-inspecteur geeft voor de basis inspecties een nood van +6,16 VTE.

Daarbovenop worden er nog een aantal extra inspecties extra ingecalculeerd op jaarbasis zoals inspecties uitvoeren met 2 inspecteurs in plaats van 1 (klacht/melding/gevaarsituatie/complex dossiers) of een verhoogde inspectiefrequentie voor locaties in handhaving/risicolocaties. Dit geeft respectievelijk 40 en 167 extra inspecties per jaar of +3,45 VTE. Dit maakt een totale uitbreiding bij de Zorginspectie van 9,61 VTE op kruissnelheid noodzakelijk.

Tijdspad: Voor beide versterkingen voorzien we hiertoe de nodige compensaties naar de desbetreffende apparaatskredieten in functie van de effectieve realisatie van de bijkomende plaatsen. 2025-2029

4. OUDERBIJDRAGE

Het Regeerakkoord stelt:

“We hervormen de ouderbijdrage in de inkomensgerelateerde kinderopvang waarbij we maximaal streven naar een bijdrage in functie van het gezinsinkomen. Bestaande kortingen en verminderingen reduceren we met het oog op een transparant en uitvoerbaar systeem, waardoor werken blijft lonen, ook als je kinderen naar de kinderopvang gaan.”

We stemmen het inkomenstarief af op het (inkomens- en gezinsbegrip van het) Groeipakket. Dit heeft een aantal duidelijke voordelen:

- De uitbetalers van het Groeipakket berekenen de ouderbijdrage IKT op basis van beschikbare, authentieke data over gezin en inkomen, stellen het attest automatisch op en communiceren dit aan de ouders.
- Opgroeien Regie subsidieert de kinderopvangvoorzieningen rechtstreeks waardoor een elektronische informatiestroom wordt voorzien tussen de uitbetalingsactoren Groeipakket en Opgroeien Regie. Ouders dienen dit niet langer zelf aan te vragen noch door te sturen.
- Het afstemmen maakt het mogelijk om volop in te zetten op automatische rechtentoekenning en ook wijzigingen van de inkomens- en gezinssituatie worden automatisch verwerkt.
- Zo gebeurt er een jaarlijkse herberekening van het toegekende inkomenstarief.

We wijzigen de berekeningswijze van de ouderbijdrage, wat ons toelaat om het huidige systeem te vereenvoudigen, rechtvaardiger en transparanter te maken voor de gezinnen. Daarbij hanteren we een glijdend systeem om plotse verhogingen te vermijden bij kleine wijzigingen in het gezinsinkomen. De bestaande kortingen en individuele verminderde tarieven worden ook herbekeken. De herkalibrering van de kindkorting voeren we vanaf 1 januari 2026 door.

We voorzien de nodige ontwikkelingstermijnen en overgangsmaatregelen en hebben aandacht voor de betaalbaarheid voor ouders en het budgettaire effect voor de Vlaamse Overheid rekening houdende met de afspraken gemaakt binnen het Regeerakkoord.

Tijdspad:

We doen in 2026 een voorstel over de gehele hervorming van de ouderbijdrage aan de Vlaamse regering. Specifiek voor de hervorming van de kindkorting komen we voor het zomerreces met een BVR met het oog op invoering vanaf 1 januari 2026.

5. SUBSIDIEREGELING

Het Regeerakkoord stelt:

“Er wordt werk gemaakt van een hervorming van de Vlaamse kinderopvang waarbij we een gelijk speelveld creëren, zodat elke vorm van kinderopvang die aan dezelfde voorwaarden voldoet, ook dezelfde financiering krijgt. We nemen daarnaast ook het huidige complexe subsidiesysteem onder de loep en sturen dat bij.”

We bereiden een bijsturing van het subsidiesysteem voor, met het oog op implementatie tegen het einde van deze legislatuur. Dit impliceert in de jaren die aan 2029 voorafgaan: het uittekenen van mogelijke scenario's en het inschatten van hun impact in functie van leefbaarheid van het organiseren van kinderopvang, de impact op en de beheersbaarheid van het beschikbare budget voor kinderopvang bij de Vlaamse Overheid en de technisch-administratieve eenvoud.

Deze bijsturing houdt rekening met de beleidsdoelen inzake het toekomstige landschap van de kinderopvang en de daarin gewenste organisatiemodellen, de hervorming van de subsidiëring van de ondersteuning in de kinderopvang en hervorming van de ouderbijdragen. We gaan uit van een eenvoudig en transparant model, met een stabiele en voorspelbare basisfinanciering én een gelijke toegang tot gelijke subsidie met gelijke voorwaarden voor iedere organisator. We werken aan een integratie van verschillende aanvullende subsidies (zoals bvb voor VIA) in deze basisfinanciering.

Tijdspad:

- Ontwerp van scenario's en impactstudies: 2026-2027;
- Uitwerking definitief scenario: 2027-2028;
- Inwerkingtreding 2029.

6. TOEKOMSTGROEP

Het Regeerakkoord stelt:

"We blijven in dialoog met de toekomstgroep."

We zetten de dialoog met de Toekomstgroep verder.

Tijdspad: 2025.

7. ADMINISTRATIEVE LASTEN EN STARTERSTRAJECT

Het Regeerakkoord stelt:

"Kinderbegeleiders moeten maximaal bezig zijn met het begeleiden van het kind. We evalueren daarom de administratieve taken en richtlijnen op hun meerwaarde en maken op basis daarvan een basislijst van minimale administratie op maat van de kinderbegeleider. (...)"

"De periode tussen de aanvraag als organisator om een kinderopvang op te starten en de effectieve opstart ervan wordt verkort. Er wordt een loket opgericht binnen het Agentschap Opgroeien om elke starter maximaal en stap voor stap te begeleiden"

We verminderen, binnen de contouren die vastgelegd worden binnen het Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de administratieve lasten voor onze voorzieningen, zodat (personele) middelen maximaal in de dienstverlening ingezet worden. We houden hierbij rekening met lessen die we trekken uit vorige oefeningen.

We maken werk van een grondige evaluatie en optimalisatie van het huidige starterstraject voor kandidaat-organisatoren van kinderopvang. Het doel is om een efficiënt, gebruiksvriendelijk en zo kort mogelijk proces te creëren dat de voorbereiding en geschiktheid van kandidaat-starters waarborgt. Dit proces moet ook voldoende afgestemd zijn op de specifieke noden van starters, met een duidelijke focus op begeleiding, toegankelijkheid en een duidelijk aanspreekpunt.

Het project zal resulteren in een geoptimaliseerd starterstraject met een gestroomlijnd proces vanaf de start van het traject tot de aanvraag van de vergunning.

Een helder en toegankelijk aanspreekpunt (loket) wordt ingericht in nauwe samenwerking met het Vlaamse ondernemings- en/of verenigingenloket, dat starters optimaal kan begeleiden bij elke stap van het proces.

Tijdspad:

- 2025: input verzamelen op het vlak van randvoorwaarden verzamelen uit het Raadgevend Comité;
- 2026: handelingskader ontwikkelen voor acties voor administratieve vereenvoudiging en evaluatie van starterstraject na een jaar in voege;
- 2027 implementatie van de acties en verbetervoorstellen van starterstraject;
- 2028: implementatie toegankelijk loket voor starters.

8. OPLEIDINGEN EN ONDERSTEUNING

Het Regeerakkoord stelt:

“Iedere kinderopvang kan gebruik maken van hetzelfde ondersteuningsaanbod dat aansluit bij inspecties of op afroep. (...) Kinderopvanginitiatieven moeten veilig en kwalitatief zijn.”

“De eerste stappen in het verlagen van de ratio kinderen-begeleiders zijn gezet. We volgen dat proces verder nauwgezet op. We blijven inzetten op het aantrekken van voldoende personeel naar de sector. Na evaluatie maken we werk van verder te nemen stappen. We waken er te allen tijde over dat de verlaging van de ratio geen te grote terugval in het aantal beschikbare plaatsen oplevert.”

“Er wordt voor zij-instromers mogelijk gemaakt dat men reeds kan starten als kinderbegeleider in de kinderopvang en al werkend (inclusief verloning) het diploma tot kinderbegeleider verwerft. We onderzoeken de mogelijkheden inzake de oprichting van een graduaatsopleiding kinderbegeleider. We voorzien een evaluatie van de huidige pedagogische coaches en geven daar passend gevolg aan om ze nog beter te kunnen inzetten. Daarnaast evalueren en hervormen we het ondersteuningsnetwerk voor kinderopvang.”

8.1 Zij-instromers 2026 – 2029

Om de geplande uitbreidingen tijdig te kunnen realiseren zullen we de inspanningen voor de toeleiding en de opleiding van zij-instromers gedurende deze legislatuur opschalen. We evalueren de huidige inspanningen en instroomkanalen. In overleg met onderwijs en werk maken we de combinatie van werken in de kinderopvang en een opleiding volgen aantrekkelijker. Zo garanderen we meer instroom.

8.2 Graduaat

We overleggen met Minister Demir om verder de mogelijkheid van de inrichting van een graduaat voor de kinderopvang te implementeren.

Tijdspad: 2025

8.3 Ondersteuning

Momenteel worden verschillende ondersteuningsstructuren naast elkaar georganiseerd, deels met tijdelijke en deels met recurrente middelen. Het gaat onder meer over de pedagogische coaches, de regionale ondersteuners en de pools gezinsopvang. We gaan in overleg met de sector na of, met het behoud van de huidige middelen, efficiëntiewinsten kunnen gerealiseerd worden door overlappingen in opdrachten te vermijden en door centralisering van de opdrachten. We overleggen daarbij eveneens met de sociale partners over de inzet van VIA middelen.

Dezelfde oefening doen we wat de expertisecentra betreft. Momenteel worden verschillende organisaties betoelaagd om innovatie te begeleiden, materialen te ontwikkelen en expertise aan te brengen. In overleg met de sector gaan we na hoe we met behoud van de middelen via centralisatie efficiëntiewinsten kunnen realiseren.

Tijdspad:

- Reorganisatie en centralisering van expertise: 2027;
- Reorganisatie van ondersteuning: 2028.

9. INFRASTRUCTUUR

Het Regeerakkoord stelt:

“We passen de VIPA-regels onder andere voor kinderopvang aan, zonder al té stringente regels, zodat er meer geïnvesteerd wordt in de kinderopvang en andere zorgvormen.”

9.1 Naar een vereenvoudigd VIPA-sectorbesluit voor kinderopvang

De realisatie van bijkomende plekken hangt af van de beschikbaarheid van voldoende kwalitatieve en conforme infrastructuur. Daarbij wordt extra ingezet op wijken met grote behoeften waar geen of onvoldoende geschikte infrastructuur is. Specifiek voor de kinderopvang wordt daarom binnen de klassieke financiering van het VIPA een vereenvoudigd, sectorspecifiek besluit voorbereid met als doelstelling het versnellen van de aanvraag- en goedkeuringsprocedure zonder in te boeten op kwaliteit en veiligheid.

Om de dossierbehandeling voor kinderopvanginfrastructuur bijkomend te versnellen, splitsen we binnen de klassieke financiering tijdelijk een budget specifiek voor kinderopvang af van de rest van de beschikbaar jaarenveloppe. Dit impliceert dat het “first in, first out”-principe, dat nu geldt voor alle klassiek gefinancierde sectoren samen, apart zal worden toegepast voor de kinderopvang. Hierdoor kunnen kinderopvangdossiers die een latere ontvankelijkheidsdatum hebben, alsnog sneller een subsidiebelofte bekomen mits voldaan wordt aan het vereenvoudigd VIPA-subsidiekader.

Het jaarlijks benodigd budget wordt bepaald in functie van het verwacht aantal aangemelde klassieke dossiers. Onderbenutting op het specifieke vs. algemene budget worden in het najaar van het lopend jaar intern herschikt om maximaal benut te worden.

Tijdspad:

- Aangepast VIPA-sectorbesluit kinderopvang: eind 2025.

9.2 Verhoogde investeringsinspanning via de lokale besturen

We kennen de lokale besturen in 2025 een forfaitaire basisfinanciering toe die zij op hun beurt kunnen toekennen aan organisatoren die een klassiek dossier voor de realisatie van nieuwe plaatsen willen indienen bij het VIPA. Dit toegekend bedrag maakt deel uit van het eigen te financieren aandeel in de bouwcost (= 40%) om de investeringsinspanning voor de organisatoren te verlichten.

Binnen de klassieke financiering rekent VIPA met een subsidiabele oppervlakte van 20m² per plaats aan een subsidie van 550 euro/500 euro (te indexeren) voor respectievelijk nieuwbouw of uitbreiding (de 50 euro/ m² extra is voor meubilair). Rekening houdende met indexatie, een algemene kost van +10% en 21% BTW komt dit uit op 34.000 euro maximale klassieke subsidie per plaats (= 60%). Het maximaal eigen te financieren aandeel per plaats (= 40%) bedraagt, via de regel van drie, dan 22.667 euro.

Voor 2025 voorzien we een basisfinanciering van 60 miljoen euro uit het uitbreidingsbeleid 2025. Voor 10.000 bijkomende plaatsen kunnen de lokale besturen zo bij benadering 10,59% van de maximale bouwcost per plaats financieren. Er wordt gewerkt met een vastgelegd plafond per dossier, bepaald door de Vlaamse Regering.

Het aandeel per lokaal bestuur wordt bepaald op basis van waar ze recht op hebben in de meerjarenprogrammatie. De investeringsinspanning kan zowel voor T1 als voor T2 gebruikt worden. De steun wordt voor beide categorieën op eenzelfde moment vastgelegd. De lokale besturen staan zelf in om te bepalen hoeveel van de aan hen beschikbaar gestelde enveloppe ze toewijzen per project met aandacht voor de staatssteunregels.

De decretale basis voor deze forfaitaire subsidie zal, gegeven de tijdelijkheid ervan, worden voorzien in het uitgavendecreet van de begrotingsaanpassing 2025. We spiegelen ons daarbij aan de bepalingen zoals opgenomen in het BOA-decreet en artikel 19 van het Gemeentefondsdecreet.

Vanaf 2026 herschikken we jaarlijks het niet-gerealiseerd groeipad naar het VIPA om de bijkomende investeringsnood voor kinderopvangdossiers te financieren. Desgevallend kan de personele capaciteit van het VIPA hier ook tijdelijk mee worden versterkt om bottlenecks te vermijden.

Tijdspad:

- Decretale basis forfaitaire subsidie: begrotingsaanpassing 2025 (eenmalig);
- Subsidiebesluit: eind 2025 in functie van definitieve vaststelling meerjarenprogrammatie.

10. KOALA

Vanaf 2028 stopt vanuit het Fonds Vergnes de financiering van de kinderopvangplaatsen met plussubsidie (trap 3) die ze momenteel aanbieden in het kader van het KOALA-project. Deze plaatsen worden behouden.

Tijdspad: 2028.

11. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Deze nota houdt geen financieel of budgettair engagement in vanwege het Vlaams Gewest of de Vlaamse Gemeenschap.

12. AKKOORDVERKLARING

De Vlaamse Regering:

- geeft haar goedkeuring aan de principes, uitgangspunten en timing zoals opgenomen in deze conceptnota en geeft de minister bevoegd voor Welzijn de opdracht hier verder uitvoering aan te geven;
- gaat akkoord dat de nodige beslissingen zullen genomen worden voor de verschillende oproepen inzake de uitbreiding;
- gaat akkoord dat in het uitgavendecreet BA 2025 en (desgevallend) volgende rondes de decreetsbepalingen zoals beschreven in deze conceptnota voorzien worden.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ